

Razlozi zbog kojih studenti Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu odabiru engleski jezik kao nastavni kolegij

Sažetak

U ovome radu nastojali smo ispitati razloge studenata Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za odabir engleskog jezika kao nastavnog kolegija.

Rezultati ispitivanja provedenog na 134 ispitanika prve i druge godine studija pokazali su da kod studenata Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postoje sljedeći razlozi za učenje engleskog jezika:

“općeobrazovna orijentacija” (koja studentima omogućuje samopovrdu i stjecanje društvenog ugleda),

“stručna orijentacija” (koja im omogućuje da, prateći stručnu literaturu, dobivaju nove spoznaje iz stomatologije i medicine),

“komunikativna orijentacija” (koja im omogućuje sporazumijevati se s govornicima drugih jezičnih područja),

“informativna orijentacija” (koja im omogućuje dobivati najrazličitije informacije),

“kulturološka orijentacija” (koja im omogućuje potpunije razumijevati kulturna djela).

Studentice jednako važnim drže i “integrativnu orijentaciju” (koja im omogućuje integrirati se u neku od zemalja engleskoga govornog područja).

Rezultati pokazuju da su studenti samostalno odabrali engleski jezik kao kolegij na Stomatološkom fakultetu, a na njihovu odluku nisu utjecali vanjski razlozi, kao što su popraviti prosjek ocjena ili zadovoljiti želje roditelja.

Isto tako možemo zaključiti da se stajališta studenata Stomatološkog fakulteta ne razlikuju bitno od stajališta studenata Veterinarskog fakulteta.

Ključne riječi: razlozi, orijentacije, studenti, engleski jezik, izborni kolegij

Lidija Štefić

Katedra za strane jezike
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
Petrinjska 34
10000 Zagreb

Acta Stomatol Croat
1998; 305—314

IZVORNI ZNANSTVENI
RAD
Primljeno: 5. siječnja 1998.

Adresa za dopisivanje:

Lidija Štefić
Katedra za strane jezike
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
Petrinjska 34, 10000 Zagreb

Uvod

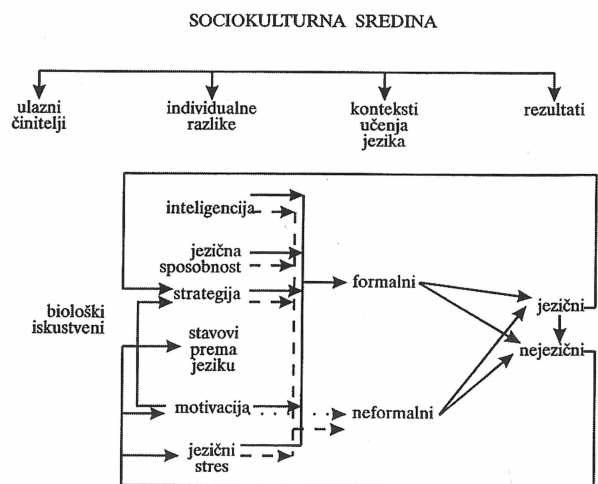
U čovjekovu životu stajališta i motivacija imaju važnu ulogu. Primjerice, čovjek neće krenuti na putovanje ako zato nije motiviran, neće početi graditi kuću ako mu nedostaje motivacija. Čovjek se ne veseli samo rezultatima svojega rada nego želi i uživati u procesu koji vodi do cilja. Isto je tako i s učenjem drugog/stranog jezika.

U procesu učenja i usvajanja drugog/stranog jezika stajališta i motivacija nedvojbeno imaju važnu ulogu. Čini se da je motivacija vrlo složen i individualan proces. S obzirom na činjenice da se fenomenu motivacije do sada nije pristupilo interdisciplinarno, prema mišljenju autorice Mihaljević-Djigunović (Mihaljević-Djigunović 1995.) još uvijek manjkaju određenije spoznaje o ulozi motivacije u procesu učenja drugog/stranog jezika. Ista autorica zapaža da najvažnije rezultate u ispitivanju motivacije za učenje drugog/stranog jezika dosada nisu postigli primijenjeni jezikoslovci, koji se bave istraživanjem procesa učenja, nego socijalni psiholozi Kanadski znanstvenici Gardner i Lambert počeli su ispitivati motivaciju pod izravnim utjecajem znanstvenika Mowrera (Mowrer 1950.). Oni su od istog autora (prema Larsen-Freeman & Long 1994.) preuzeli koncepciju identifikacije: govoreći i usvajajući jezik, dijete se želi iskazati najprije samo pred članovima uže obitelji, a zatim i pred članovima šire govorne zajednice. Prema tome, Gardner i Lambert smatraju da su učenici drugog/stranog jezika motivirani na isti način kao i dijete, tj. integrativno, jer se žele poistovjetiti s nekom drugom etnolingvističkom skupinom. Integrativnoj motivaciji kanadski su znanstvenici dodali instrumentalnu integraciju, a zatim se je desetljećima vodila rasprava među znanstvenicima koja motivacija ima veće značenje za učenje drugog/stranog jezika. Iako Gardner i Lambert (1972.) drže da su obje orijentacije bitne, ipak zapažaju da integrativno orijentirani studenti postižu bolje rezultate u učenju drugog/stranog jezika od instrumentalno orijentiranih studenata. Dakako, znanstvenici su tijekom vremena odmjeravali važnost motivacija te su nakon opsežnih ispitivanja došli do bitno drukčijih spoznaja. Primjerice, Izzo (Izzo 1981., prema Larsen-Freeman, Long 1994.) ističe značaj instrumentalne orijentacije. Studenti žele učiti drugi/strani jezik potaknuti različitim razlozima, posebice pragmatičnim poput napredovanja u struci,

postizanja boljšeg društvenog ugleda te udovoljanja zahtjevima studija.

Autorica Mihaljević-Djigunović (Mihaljević-Djigunović 1995.) smatra da su mnogi znanstvenici pogrešno interpretirali rezultate ispitivanja motivacije Gardnera i Lamberta te pokušava rasvijetliti problem. Prema Gardneru (Gardner 1994.) uspješnost učenja drugog/stranog jezika ovisi o orijentaciji, ali je presudan intenzitet, a ne vrsta orijentacije. Općenito, studenti imaju oba oblika motivacije, ali svaki oblik utječe na njih različitim intenzitetom, što ovisi o dobi učenika, o njihovu iskustvu iz učenja drugog/stranog jezika, i o mnogobrojnim promjenjivim društvenim i profesionalnim potrebama.

Gardner (Gardner 1983., 1986., prema Mihaljević-Djigunović 1995.) nudi socioedukacijski model učenja drugog/stranog jezika. Kanadski znanstvenik ističe važnost kognitivnih i afektivnih čimbenika u dvama osnovnim kontekstima učenja jezika, formalnom i neformalnom (Slika 1).

Slika 1. Socioedukacijski model usvajanja drugog jezika (Gardner i MacIntyre, 1993, str. 8. Navedeno prema Mihaljević-Djigunović (1995), str. 105

Figure 1. Socioeducational model of the second language acquisition (Gardner & MacIntyre, 1993, p. 8). After Mihaljević-Djigunović (1995), p. 105

Tremblay i Gardner (Tremblay i Gardner 1995., prema Mihaljević-Djigunović 1995.) služe se postupkom *causal modelling* smatrajući da istaknuti ciljevi vode povećanoj razini motiviranoga ponašanja: učenik s pozitivnim stajalištem prema učenju dru-

gog/ stranog jezika sigurno postavlja specifične ciljeve za učenje toga jezika.

Drugi znanstvenici ističu značenje konteksta u kojemu se drugi/ strani jezik uči. Do zanimljivih zaključaka dolazi Strong (Strong 1984.). Po njegovu mišljenju motivirani studenti ne moraju nužno postizati i dobre rezultate u učenju drugog/stranog jezika. Naprotiv, radi se o obrnutom procesu- povišena motivacija rezultat je uspješnog savladavanja drugog/stranog jezika.

Na fakultetima Sveučilišta u Zagrebu engleski se jezik podučava u obliku ESP tečaja (English for Specific Purpose) sukladno programima pojedinih fakulteta. No to ne znači da se *proces* učenja studenta koji polazi ESP tečaj razlikuje od *procesa* učenja studenta koji polazi ELT tečaj (English Language Teaching). Ako ESP i ELT tečajevi primjenjuju iste ili slične metode učenja, nije jasno po čemu se oni razlikuju. Kako bismo mogli točno odgovoriti na to pitanje bitno je shvatiti što je ESP. Prema definiciji Hutchinsona (Hutchinson, Waters 1987), ESP je pristup učenju drugog/stranog jezika u kojemu se sve odluke, bilo o sadržaju tečaja ili o metodama učenja drugog/stranog jezika, zasnivaju na razlozima studenata za učenje drugog/stranog jezika. I doista u ESP tečaju studenti zauzimaju središnje mjesto u procesu učenja drugog/stranog jezika, a to znači da njihova stajališta i motivacija nedvojbeno imaju važnu ulogu u procesu učenja i usvajanja drugog/stranog jezika.

Prema kognitivnim teorijama (Hutchinson, Waters 1987.), studenti će učiti samo onda kada aktivno razmišljaju o sadržaju učenja. Međutim, ne treba zanemariti afektivne čimbenike motivacije - prije aktivnog razmišljanja o sadržajima učenja kod studenata se mora javiti poticaj za razmišljanje. Oni jednostavno rečeno moraju biti motivirani kako bi započeo proces učenja drugog/stranog jezika.

Premda već Gardner i Lambert 1959. godine upozoravaju na činjenicu da treba razlikovati stajališta od motivacije, Ellis (Ellis 1985.) zapaža da se ta dva pojma u literaturi pojavljuju kao iste ili slične kategorije. Usprkos tomu dobro poznavanje razloga studenata da uče drugi/strani jezik može potaknuti bolje razumijevanje motivacije. Štoviše, ispitivanja stajališta i motivacije za učenje drugog/stranog jezika s različitih gledišta mogla bi stvoriti jedinstvenu definiciju motivacije.

Prva ispitivanja stajališta studenata za učenje engleskog jezika provela je Dubravka Vilke-Pinter na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Rezultati njezina istraživanja objavljeni su u časopisu *Strani jezici* (Vilke-Pinter 1995; 3-4:114-122).

Potaknuti istim razlozima pokušali smo istražiti vrstu orijentacije za učenje engleskoga jezika u studenata Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje se engleski podučava kao strani jezik.

Cilj ispitivanja

Engleski jezik postao je na Stomatološkom fakultetu izbornim kolegijem 1994. godine. No, potrebno je istaknuti činjenicu da je sloboda odabira kolegija relativna, tj. pri odabiru ponuđenih kolegija studenti se *moraju* odlučiti za dva od slijedećih triju ponuđenih izbornih kolegija:

- sociologija stomatološke profesije,
- engleski ili njemački jezik,
- opća i socijalna stomatologija.

U idealnom svijetu, kakva je zamišljao E. Kant, bez slobode nema ni morala ni pravde. No, u stvarnome svijetu nerijetko se stajališta o slobodi i neslobodi stvaraju prema tekućim potrebama u određenim konstelacijama vlasti. Ipak, slobodu odabira prati i odgovornost.

Željeli smo potanje istražiti razloge zbog kojih studenti stomatologije izabiru engleski jezik kao kolegij na Stomatološkom fakultetu tijekom prve i druge godine studija, te moguće razloge za učenje engleskoga jezika u četvrtoj i (ili) petoj godini studija.

Ispitanici i metode rada

Anonimni upitnik ispunjavalo je 134 ispitanika (90 ispitanica i 44 ispitanika) studenata prve i druge godine studija koji su engleski kao strani jezik već učili osam godina u osnovnoj i srednjoj školi, ili pak godinu dana na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Za to je ispitivanje upotrebljen istraživači instrumentarij koji je, prema Gardnerovu modelu, izradila autorica Vilke-Pinter (Vilke-Pinter 1995.). Premda je Gardnerov model imao brojne kritike, prema autorici Mihaljević - Djigunović (Mihaljević - Dji-

gunović 1995.) jedino je njegov model, tj. koncepcija motivacije za učenje drugog/stranog jezika, utemeljen na empirijskim istraživanjima, formuliran na eksplicitan način i time dostupan provjeri. Zato smo i mi odlučili služiti se Gardnerovim modelom za naše ispitivanje.

U upitniku su, kao i u radu Vilke-Pinter (Vilke-Pinter 1995.), navedene tvrdnje koje se odnose na određena područja. Ispitanici su trebali procijeniti koliko se određena tvrdnja odnosi na njih.

Razlozi iz istih područja i u tome upitniku ne slijede jedan iza drugoga. U upitniku su bile uključene ove skupine orijentacija (razloga):

- I. *profesionalna orijentacija* (stručno usavršavanje),
- II. *kulturološka orijentacija* (zanimanje za stranu kulturu, tj. književna djela, filmove i glazbu),
- III. *komunikativna orijentacija* (komunikacija s pripadnicima drugih naroda),
- IV. *integrativna orijentacija* (mogućnost integracije u zemljama engleskoga govornoga područja),
- V. *informativna orijentacija* (mogućnost uporaba engleskog jezika za dobivanje raznih informacija),
- VI. *općeobrazovna orijentacija* (opći obrazovni razlozi),
- VII. *specifična instrumentalna orijentacija*:
 - popravljjanje prosjeka ocjena,
 - ispunjavanje želje roditelja,
 - mogućnost nastavka učenja engleskoga jezika tijekom četvrte i (ili) pete godine studija.

Pojedine skupine razloga za učenje stranoga jezika operacionalizirane su u ovim tvrdnjama:

I. *profesionalna orijentacija*

- Bolje znanje engleskoga jezika omogućuje mi čitati strane stručnu literaturu.

II. *kulturološka orijentacija*

- A. Usavršavanje u znanju engleskoga jezika omogućuje mi čitati književna djela izvorniku.

- B. Držim da je čovjek koji ne razumije izvorni tekst u stranom filmu ili glazbi lišen jednoga dijela njegova značenja.

III. *komunikativna orijentacija*

- A. Znanje engleskoga jezika omogućuje mi da na putovanju razumijem ljude koje susrećem.

- B. Željela(o) bih se dopisivati s govornicima drugih jezika.

IV. *integrativna orijentacija*

- Razmišljam o mogućnosti dužeg boravka u nekoj zemlji engleskoga govornoga područja.

V. *informativna orijentacija*

- Usavršavanje u engleskom jeziku korisno mi je pri uporabi raznih uređaja (čitanje naputaka) i u radu s računalom.

VI. *općeobrazovna orijentacija*

- Svi dobro naobraženi ljudi govore bar jedan svjetski jezik.

VII. *specifična instrumentalna orijentacija*

Popravljanje prosjeka ocjena

A. Engleski sam upisala(o) jer njime želim popraviti prosjek ocjena.

Ispunjavanje želje roditelja

B. Ne bih nastavila(o) učiti engleski jezik, ali to žele moji roditelji.

Osim tih tvrdnji upitnik je sadržavao i tvrdnju o estetskoj sastavnici engleskoga jezika te i tvrdnju o mogućnosti nastavka učenja engleskoga jezika tijekom četvrte i (ili) pete godine studija.

C. Engleski zvuči lijepo i melodiozno.

D. Željela(o) bih nastaviti učiti engleski tijekom četvrte i (ili) pete godine studija.

Ispitanici su izrazili svoje stajalište s pomoću sljedeće numeričke skale procjene:

Ova se tvrdnja:

1	2	3	4	5	6	7
uopće ne odnosi		donekle odnosi			izrazito odnosi na mene	

Ispitanici su birali odgovore od 1 do 7, vodeći računa o tome da se odgovor "tvrdnja se uopće ne odnosi na mene" označuje s 1 ili 2, "donekle odnosi na mene" s 3, 4 ili 5, a "izrazito odnosi na mene"

sa 6 ili 7. Ispitanici su se, birajući brojeve od 1 do 7, odredili prema svakoj pojedinoj tvrdnji.

Rezultati ankete obrađeni su na elektroničom računaru PC DX 486, programom Microsoft Excel®.

Naposljetku smo rezultate našeg ispitivanja usporedili s rezultatima ispitivanja autorice Vilke-Pinter (Vilke-Pinter 1995.) s Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Rezultati

Rezultati su obrađeni izračunavanjem aritmetičkih sredina, procjena pojedinih tvrdnji (razloga za učenje stranog jezika), njihovih standardnih devijacija i pripadajućih varijanci.

Na temelju dobivenih rezultata izrađene su rang liste razloga za učenje engleskoga jezika:

- za ukupne ispitanike I. i II. godine studija (Tablica 1)

Čestoću odgovora (procijenjenih od 1-7) zbog preglednosti smo razvrstali u tri raspona:

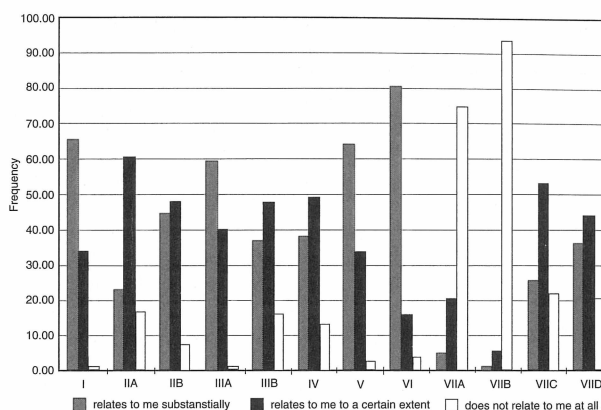
- izrazito se odnosi na mene (odgovori 6-7)
- donekle se odnosi na mene (odgovori 3-5)
- uopće se ne odnosi na mene (odgovori 1-2)

Tako razvrstani rezultati grafički su prikazani na sljedećim slikama:

- ispitanice i ispitanici I. i II. godine studija (Slika 1)
- ispitanice i ispitanici I. godine studija (Slika 2)
- ispitanice I. godine studija (Slika 3)
- ispitanici I. godine studija (Slika 4)
- ispitanice i ispitanici II. godine studija (Slika 5)
- ispitanice II. godine studija (Slika 6)
- ispitanici II. godine studija (Slika 7)

Rasprava

Rezultati upitnika kojig su ispunili svi ispitanici prve i druge godine studija pokazuju da je općeobrazovna orijentacija prva na rang listi razloga za izbor učenja engleskoga jezika (Tablica 1). 80,37% ispitanika misli da se ta tvrdnja izrazito odnosi na njih (Slika 1), to jest smatraju da svi dobro obrazo-

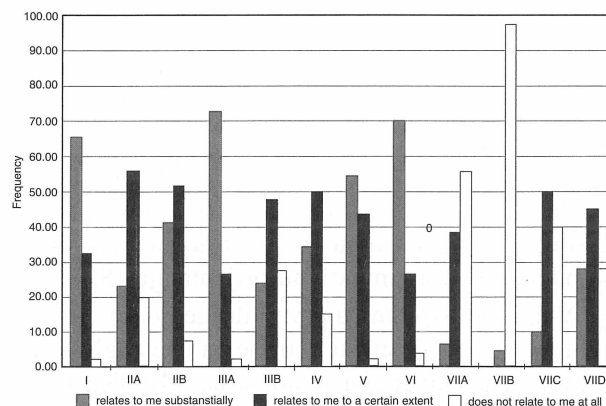
Slika 1. *Odgovori dobiveni od studenata i studentica prvih dviju godina studija*

Figure 1. *Statements given by the first and second year male and female students*

vani ljudi trebaju znati barem jedan svjetski jezik. Ispitanici prve godine studija stomatologije (70%) također navode općeobrazovnu orijentaciju kao najvažniji razlog za učenje engleskog jezika (Slika 2).

Za razliku od njih studenti veterine prve godine studija (Vilke -Pinter 1995) smatraju da je najvažniji razlog za učenje engleskoga jezika informativna orijentacija (mogućnost baratanja elektroničkim računalom), razumijevanje uputa i sl.

To je moguće objasniti većim zanimanjem mladića, kojih je na veterini većina, za informatiku, budući da ih još nije napustio entuzijizam iz srednje škole. Isto tako misli i 80% mladića studenata prve

Slika 2. *Odgovori dobiveni od studentica i studenata prve godine studija*

Figure 2. *Statements given by the first year female and male students*

Tablica 1. Rang-lista razloga za učenje engleskoga jezika i pripadajuće aritmetičke sredine, standardne devijacije i varijance ukupnih ispitanika studenata stomatologije

	Orijentacija	Razlog za učenje engleskog jezika	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Varijanca
VI	Općeobrazovna	Svi dobro naobraženi ljudi govore barem jedan strani jezik	6,10	1,36	1,85
I	Profesionalna	Bolje znanje engleskog jezika omogućuje mi čitati stranu stručnu literaturu	5,75	1,43	2,04
III A	Komunikativan	Znanje engleskoga jezika omogućuje mi da na putovanju razumijem ljude koje susrećem	5,71	1,33	1,77
V	Informativna	Usavršavanje u engleskome jeziku korisno mi je pri uporabi raznih uređaja i u radu s računalom	5,67	1,41	1,99
II B	Kulturološka	Držim da je čovjek koji ne razumije izvorni tekst u stranom gilmu ili glazbi lišen jednoga dijela njegova značenja	5,13	1,70	2,89
IV	Integrativna	Razmišljam o mogućnosti dužega boravka u nekoj zemlji engleskoga govornoga područja	4,66	1,89	3,57
III B	Komunikativna	Željela(o) bih se dopisivati s govornicima drugih jezika	4,53	2,01	1,42
VII D	Instrumentalna	Željela(o) bih nastaviti učiti engleski tijekom četvrtе i (ili) pete godine studija	4,25	2,05	4,20
II A	Kulturološka	Usavršavanje u znanju engleskoga jezika omogućuje čitati književna djela u izvorniku	4,19	1,67	2,79
VII C	Instrumentalna	Engleski jezik zvuči lijepo i melodiozno	3,85	1,82	3,31
VII A	Instrumentalna	Engleski jezik sam upisala(o) jer njime želim popraviti prosjek ocjena	2,09	1,68	2,82
VII B	Instrumentalna	Ne bih nastavila(o) učiti engleski jezik ali to žele moji roditelji	1,22	1,68	2,82

godine studija stomatologije (Slika 3). Možemo reći da je to jedan od glavnih razloga zbog kojega se mladići odlučuju nastaviti učiti engleski jezik na fakultetu. I studentice prve godine studija veterine dijele mišljenje svojih kolega (Vilke -Pinter 1995.).

Za razliku od njih studentice prve godine studija stomatologije najveću važnost pridaju tvrdnji koja se odnosi na komunikativnu orijentaciju (Slika 4).

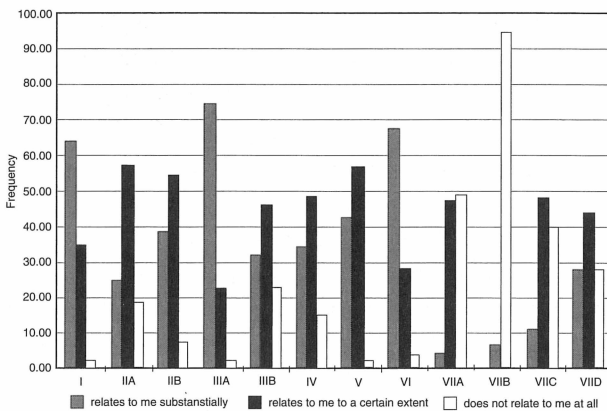
Velik dio ispitanika prve i druge godine studija stomatologije svjesni su potrebe da uče engleski jezik radi usavršavanja u svojoj struci (Tablica 1), ali profesionalnu orijentaciju ne stavljaju na prvo mjesto razloga za učenje engleskoga jezika.

66% ispitanika prve godine studija i 65% ispitanika druge godine (Slika 2, Slika 5) naveli su da se

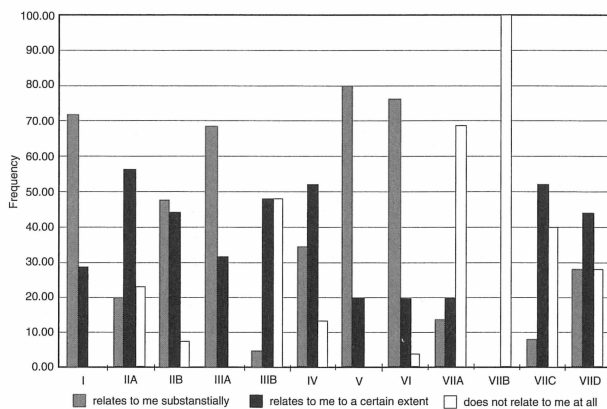
tvrdnja o profesionalnoj orijentaciji izrazito odnosi na njih.

Uspoređujući samo ispitanike prve godine studija stomatologije i ispitanike prve godine studija veterine, može se vidjeti velika podudarnost u rangiranju profesionalne orijentacije. (Tablica 1).

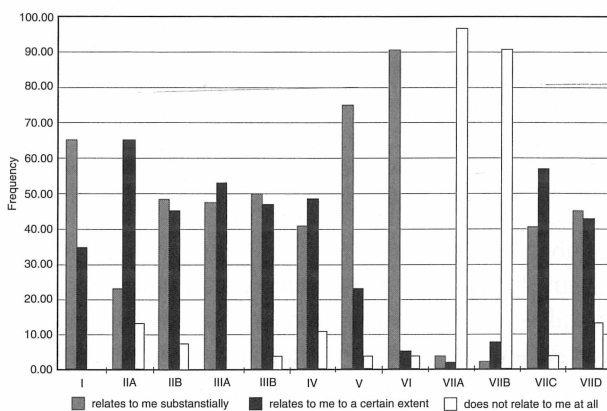
Razlog zbog kojega studenti prve godine studija stomatologije i veterine stavljaju profesionalnu orijentaciju na niže mjesto na rang-listi od studenata druge godine studija mogao bi se objasniti poznatom činjenicom o učenju stranoga jezika - što je učenik stariji to su mu jasniji ciljevi učenja stranog jezika pa je samo pitanje vremena kada će se ciljevi nastavnika složiti s potrebama učenika. Naravno, nastavnik je taj koji na početku tečaja mora znati obja-

Slika 3. *Odgovori dobiveni od studentica prve godine studija*
Figure 3. *Statements given by the first year female students*

Slika 4. *Odgovori dobiveni od studenata prve godine studija*
Figure 4. *Statements given by the first year male students*

Slika 5. *Odgovori dobiveni od studentica i studenata druge godine studija*
Figure 5. *Statements given by the second year female and male students*

sniti ciljeve učenja stranoga jezika. Osim toga pretpostavlja se da su studenti prve godine studija uglavnom instrumentalno orijentirani, a to bi podrazumijevalo zainteresiranost za ESP tečaj. Jednostavnije rečeno, takav tečaj trebao bi biti engleski u stomatologiji za studente stomatologije. No, to ne mora uvijek biti tako. Situacija može biti sljedeća: student je želio studirati medicinu, ali nije se uspio upisati, pa je počeo studirati stomatologiju ili veterinu. Prema tome, svako suočavanje primjerice s tekstovima iz stomatologije na engleskom jeziku podsjećat će takvoga studenta na njegov neuspjeh i izazivat će u njemu još veće frustracije. Jedan od načina da se stvori umjetna motivacija u takvih studenata mogao bi biti isticanje uspjeha na ispitu.

Na treće mjesto rang liste razloga za učenje engleskoga jezika ispitanici prve i druge godine studija stavljaju komunikativnu orijentaciju, koja pretpostavlja mogućnost komunikacije s govornicima drugih jezičnih područja (Tablica 1). Zanimljivo je da svi ispitanici imaju slična stajališta o vrsti komunikacije koju bi željeli postići. Gotovo jednoglasno studenti su dali prednost govoru. S druge strane, među studenticama postoji zanimanje za komuniciranje preko pisama, pogotovo među studenticama druge godine studija stomatologije (Slika 6). Možemo zapaziti postojanje korelacije između komuniciranja putem pisama i mogućnosti integriranja u neku zemlju engleskoga govornog područja. Budući da ispitanice pokazuju zanimanje za integriranje u neku stranu zemlju engleskog govornog područja, prirodno je da nastoje ostvariti dobru pismenu komunikaciju koja bi im omogućila postići taj cilj. Iako ovi rezultati pokazuju razinu pismene kulture studenata stomatologije, čini se da je ona u mnogo čemu slična pismenoj kulturi svih slojeva ljudi u Hrvatskoj. Istovjetno stanje nalazimo i u studenata veterine. Oni također visoko procjenjuju razlog koji se odnosi na komunikacije s govornicima drugih jezičnih područja, stavljajući ga na treće mjesto rang liste (Vilke-Pinter 1995., Tablica 1).

Kulturološka orijentacija, koja se odnosi na važnost razumijevanja izvornoga teksta u stranom filmu ili glazbi, zauzima peto mjesto na rang-listi razloga za učenje engleskoga jezika ukupnih ispitanika studenata stomatologije (Tablica 1). Studenti veterine visoko postavljaju istu orijentaciju stavljajući je na drugo mjesto razloga za učenje engleskoga jezika. Štoviše, mladići studenti veterine stavljaju tu

tvrdnju na prvo mjesto (Vilke -Pinter 1995.). Ta se razlika vjerojatno može objasniti različitim socio-psihološkim čimbenicima, no za raspravu o tome bilo bi potrebno obaviti dodatna istraživanja.

Svi ispitanici prve godine studija stomatologije imaju slična razmišljanja o odlasku u jednu od zemalja engleskoga govornog područja Uglavnom ne pokazuju velik interes za integriranje (Tablica 1). Isto tako misle i ukupni ispitanici prve godine studija veterine. No, gotovo 46% studentica druge godine studija stomatologije željelo bi otići u inozemstvo na duže vrijeme (Slika 6). Osim što su pragmatične, one jamačno imaju i veću razinu kolektivne emocionalne inteligencije (Goleman 1995.). Pokazujući dovoljno samomotiviranosti da preuzimaju

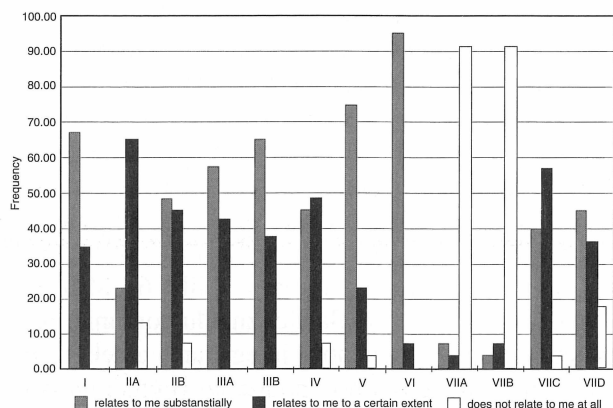
dužnost i odgovornost u smislu kvalitetnijeg iskorištavanja vremena u budućnosti, studentice bi željele poslovati uspješnije i misle da bi to bilo moguće ostvariti negdje drugdje.

Općenito, ispitanici pokazuju zanimanje za nastavak učenja engleskoga jezika tijekom četvrte i (ili) pete godine studija (Tablica 1). To je izraženo u ispitanika i ispitanica druge godine studija: 42% ispitanika i 46% ispitanica (Slike 6 i 7). Budući da se stajališta utvrđuju dozrijevanjem ličnosti, čini se kako studenti druge godine postaju svjesniji potrebe nastave učiti engleski jezik radi usavršavanja u svojoj budućoj struci.

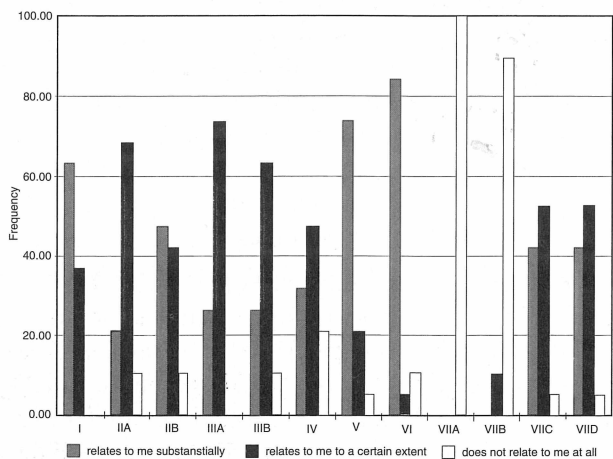
Rezultati ispitivanja pokazuju da ispitanici nemaju velik interes za čitanje književnih djela u izvorniku (Tablice 1). Isto tako o čitanju književnih djela u izvorniku razmišljaju i studenti veterine, stavljajući kulturološku orijentaciju na deveto mjesto rang liste (Vilke -Pinter 1995.).

Tvrdnja kojom svi ispitanici procjenjuju svoje stajalište o estetskoj sastavnici engleskog jezika zauzima deseto mjesto rang-liste ponuđenih razloga (Tablica 1). Prema dobivenim rezultatima, studenti druge godine više vrjednuju estetsku sastavnicu engleskoga jezika (41%) od studenata prve godine (10%). (Slika 2, Slika 5). Znanstvenici Oller i Perkins 1978. su godine utvrdili da postoje 3 čimbenika koja bi mogla dovesti u pitanje ispravnost upitnika (prema Larsen-Freeman, Long 1994.) Jedan od čimbenika je tzv. *approval motive*, tj. odgovaranje prema očekivanjima ispitivača. Ispitanici druge godine vjerojatno su nesvjesno više vrjednovali odgovor na postavljenu tvrdnju, želeći ispuniti pretpostavljena očekivanja ispitivača. Prema ispitivanjima koja je provela Vilke -Pinter 1995., studenti veterine više su vrednovali estetsku sastavnicu engleskoga jezika i stavili je na relativno visoko sedmo mjesto. (Vilke - Pinter 1995., Tablice 1-3). Tu je možda izvršio utjecaj tzv. *self-flattering* čimbenik (Oller i Perkins 1978., prema Larsen-Freeman, Long 1994.). To znači da su ispitanici izražavali svoje stajalište prema tvrdnji onako kako su oni željeli da ta tvrdnja bude, a ne kakva ona jest.

Predzadnja tvrdnja na rang listi razloga za učenje engleskoga jezika jest tvrdnja u kojoj se kao razlog navodi želja da se popravi prosjek ocjena, što znači da odabir kolegija engleskoga jezika nije bio motiviran razlozima koji su tipični za studentsku

Slika 6. Odgovori dobiveni od studentica druge godine studija
Figure 6. Statements given by the second year female students

Slika 7. Odgovori dobiveni od studenata druge godine studija
Figure 7. Statements given by the second year male students

populaciju (Tablica 1, Slike 1-6). Studenti veterine jednako su procijenili istu tvrdnju (Vilke -Pinter 1995., Tablica 1).

Na posljednjemu mjestu rang liste razloga je tvrdnja u kojoj razlog za učenje engleskoga jezika jest udovoljiti željama roditelja. Čak 94% ukupnih ispitanika izjasnilo se da se ta tvrdnja uopće ne odnosi na njih (Slika 1). Isto tako razmišljaju i studenti veterine (Vilke -Pinter 1995., Tablica 1).

Zaključak

Studenti stomatologije Sveučilišta u Zagrebu pokazuju veliko zanimanje da nastave učiti engleski jezik na fakultetu. 86% studenata prve godine i 62% studenata druge godine samostalno je odabralo taj kolegij.

Može se isto tako ustvrditi da je još 12% studenata iz prve godine i 10% studenata iz druge godine odabralo nastavak učenja njemačkoga jezika, što znači da je ukupno 98% studenata prve godine, i 72% studenata druge godine učenje stranoga jezika odabralo za jedan od kolegija.

Sociološki je zanimljivo da je postotak studenata koji uče strani jezik gotovo za četvrtinu manji u drugoj godini studija. Za takvo stanje mogli bi se naći mnogi razlozi, primjerice razmjerna sloboda pri odabiru izbornih kolegija, nepodudarnost nastavnog plana i programa engleskoga jezika s motiviranošću studenata (ESP programi po svojoj naravi ističu instrumentalni aspekt motivacije u studenata). Naravno, uvijek postoje studenti koji su integrativno motivirani te zato više ne žele pohađati ESP tečaj tijekom druge godine studija. S druge strane, nakon završene prve godine studija studenti su zreliji, a ciljevi ESP tečaja jasnije su određeni. Sukladno tome oni studenti koji nisu spremni uložiti još više truda tijekom druge godine studija odustaju od učenja engleskog jezika jer su svjesni da ne mogu udovoljiti postavljenim zahtjevima. Postoje i neki intrinzični atributi drugih ponuđenih kolegija. Naposljetku, treba uzeti u obzir da se i stajališta i motivacija mijenjaju i fluktuiraju u vremenu i prostoru.

Rezultati našeg ispitivanja, na temelju anonimnog upitnika, pokazuju da kod studenata stomatologije, kao i kod studenata veterine, postoje i neke druge orijentacije osim dvaju osnovnih tipova orijentacija, tj. integrativno/instrumentalne podjele mo-

tivacije prema Gardneru i Lambertu. To su: *općeo-brazovna orijentacija* (potreba znanja engleskog jezika zbog osobnih razloga, kao što su intelektualni poticaj, traženje osobnog izazova, užitak u elitizmu, razvijanje socijalne tolerancije i sl.), *informativna orijentacija* (stjecanje raznih informacija pisanih na engleskom jeziku), *profesionalna orijentacija* (potreba znanja engleskoga jezika zbog stručnog usavršavanja), *komunikativna orijentacija* (učenje engleskoga radi komunikacije s govornicima drugih jezičnih područja) *kulturološka orijentacija* (znanje engleskoga jezika kako bi se bolje razmjela filmska, glazbena i književna djela).

Ove razloge za učenje engleskoga jezika studenti drže podjednako važnima. Zanimljivo je da studentice, za razliku od studenata, pokazuju veliko zanimanje za duži boravak u zemljama engleskoga govornog područja (*integrativna orijentacija*), što isto tako čini jedan od razloga zainteresiranosti za taj strani jezik. Rezultati upitnika upućuju na zaključak da je veći dio studenata samostalno izabrao engleski jezik kao kolegij na Stomatološkom fakultetu i da na njihovu odluku nije utjecala želja roditelja, niti su bili vođeni vanjskim razlozima, poput popravljanja prosjeka ocjena.

Budući da studenti prve i druge godine studija pokazuju zanimanje za nastavak učenja engleskoga jezika tijekom četvrte ili pete godine studija, držimo da bi u budućim istraživanjima bilo zanimljivo ispitati zašto studenti četvrte i pete godine stomatologije izabiru engleski kao kolegij. Trebalo bi usporediti podatke kako bi se dobila cjelovita slika o studentskom vrjednovanju pojedinih razloga za učenje engleskoga jezika i uočiti razlike u njihovim stajalištima.

Literatura

1. CHILTON, NW. Design Analysis in Dental and Oral Research, New York: Praeger, 1982.
2. ELLIS R. Understanding Second Language Acquisition on Oxford, University Press 1985.
3. GARDNER RC, LAMBERT WE. Attitudes and Motivation in Second Language Learning. Rowley: Newbury House, 1972.
4. GARDNER RC, TREMBLAY PF. On motivation, research agendas, and theoretical frameworks, Modern Language Journal 1994;78:359-368.

5. GOLEMAN D. Emocionalna inteligencija Zagreb: Mozaik knjiga, 1995.
6. HUTCHINSON T, WATERS A. English for Specific Purpose, Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
7. LARSEN-FREEMAN D, LONG MH. An Introduction to Second Language Acquisition Research. London: Longman, 1994.
8. MIHALJEVIĆ-DJIGUNOVIĆ J. Istraživanje stavova i motivacije za učenje jezika - jučer i danas. Strani jezici 1995;3-4:104-113.
9. MOWRER D. Learning Theory and Personality Dynamics, New York: Ronald Press, 1950.
10. STRONG M. Integrative motivation: cause or result of successful second language acquisition? Language Learning 34(3):1-14.
11. TREMBLAY P, GARDNER RC. Expanding the Motivation Construct in Language Learning. Modern Language Journal 1995;79:505-520.
12. VILKE-PINTER D. Stavovi studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u vezi s učenjem engleskog kao stranog jezika i njihovi razlozi za biranje ovog kolegija. Strani jezici 1995; 3-4:114-122.

Reasons why Students of Dental Medicine Choose English as an Optional Course

Lidija Štefić

Department for Foreign Languages
School of Dental Medicine
University of Zagreb
Petrinjska 34,
10000 Zagreb

Summary

In this paper reasons for choosing English as an optional course at the School of Dental Medicine, University of Zagreb, have been examined and compared with the reasons of veterinary students.

The results of the study, involving 134 students, show that there are several aspects of learning English which dental students consider to be the most important as well as the most effective ones for them. These are: "educational aspect" (enabling students to satisfy some of their personal needs such as acquiring prestige and power, advancing the ability to face a greater challenge, developing cultural tolerance etc), "professional aspect" (enabling students to understand written information concerning dental medicine), "communicative aspect" (enabling students to communicate with the members of other linguistic groups), "informative aspect" (enabling students to get acquainted with information of different kinds), "cultural aspect" (enabling them to fully understand various cultural products). The "integrative aspect" of learning, which would enable a person to incorporate into an English speaking country, is estimated as a very important one by female students.

The results show that the students chose this course of their own volition and not for some external reasons.

The results also show that both dental and veterinary students have similar attitudes towards an English for Specific Purpose course. Their reasons for choosing English as an optional course are identical.

Dental students would like to attend an English for Specific Purpose course throughout the fourth and/or fifth year of their studies. More research is needed.

Key words: reasons, orientations, students, English, optional course

Acta Stomatol Croat
1998; 315—322

ORIGINAL SCIENTIFIC
PAPERS
Received: January 5, 1998

Address for correspondence:
Lidija Štefić
Department for Foreign Languages
School of Dental Medicine
University of Zagreb
Petrinjska 34,
10000 Zagreb

Introduction

Motivation and attitudes play a big role in every person's life. For instance, a person doesn't set out on a journey if he lacks motivation. Likewise, before building a house, one has to have motivation to do it. So, with learning a second / foreign language, a need to acquire knowledge is a necessary factor, but of equal, if not greater, importance, is the need to actually enjoy the process of acquisition.

Motivation seems to be a complex and highly individual process. Since motivation hasn't so far been studied on the basis of any interdisciplinary approach, according to Mihaljević-Djigunović (1995), the role that motivation plays in the process of a second / foreign language acquisition (SLA) has not been precisely defined. In addition to the need for a great deal of further study of the effects of motivation on a SLA, she noted that major questions concerning motivation have not been resolved by (applied) linguists, who are supposed to be studying the process of learning and acquisition, but by socio-psychologists.

Gardner and Lambert, two prominent Canadian scientists, were first to shape their ideas on motivation under the direct influence of Mowrer (1950). They accepted Mowrer's concept of identification (after Larsen-Freeman and Long, 1994): by speaking and acquiring his mother tongue a child wants to show off, first before the members of his family, and then before the members of the larger speech community. Therefore, according to Gardner and Lambert, a second, foreign language learner is believed to be integratively motivated. Like a child, he wishes to identify with another ethnolinguistic group. Also, the same authors introduced the concept of instrumental orientation. Much debate has for decades centered around the question *which of the two orientations would be better*. Although Gardner and Lambert (1972) considered both orientations equally important, they concluded that integratively-oriented learners were better at mastering the SLA than instrumentally-oriented ones. In 1981 Izzo (later Larsen-Freeman and Long, 1994) pointed to the significance of instrumental motivation: learners are motivated to learn an L2 for utilitarian purposes, such as improving either social or professional status, or meeting an educational requirement. However, both perspectives have been challenged.

Mihaljević-Djigunović (1995) tries to solve the dilemma. She believes that the researchers who studied motivation have either misunderstood or misinterpreted Gardner and Lambert's findings on the two motivations. Although Gardner (1994) claimed that a successful SLA undoubtedly depends on either type of orientation, it is the intensity of motivation that matters, not the type. Generally speaking, all learners have both forms of motivation, but each affects them with various degrees of intensity, depending on age, previous foreign language learning experience, as well as changing social and professional needs.

Gardner (1983, 1986) offered a socio-educational model for second / foreign language learning (later Mihaljević-Djigunović, 1995). The Canadian scientists point to two factors affecting the SLA: cognitive and affective factors. They appear in two different learning contexts - formal and informal. (Figure 1).

Tremblay and Gardner (1995), after Mihaljević-Djigunović (1995) used the method of *causal modeling* in which well-defined aims lead to a higher level of motivation: a learner with positive attitudes towards SLA certainly aims at determining specific language learning objectives.

Some scientists stress the importance of the language learning context. Strong (1984) came to an interesting conclusion: highly motivated students do not necessarily obtain good results in a SLA. On the contrary, high motivation results from a SLA.

Undergraduates are required to take ESP (English for Specific Purpose) courses at the University of Zagreb. Each faculty/school has a specific content-based curriculum. However, the processes of learning for the ESP learner are not any different from the General English learner. If both courses apply the same or similar teaching methods, there is no clear-cut distinction between them. What is the difference between the two courses? To be able to answer such a question, it is essential to understand what an ESP course really is. According to Hutchinson's definition (Hutchinson-Waters, 1987), ESP must be seen as an approach to language teaching in which all decisions as to content and method are based on the learners' reasons for learning.

The cognitive theory teaches us that learners will learn when they think about what they are learning. But, the affective factors of motivation should not

be neglected: before learners can actively think about something, they must *want* to think about it (Hutchinson-Waters, 1987).

Although in 1959 Gardner and Lambert pointed to the fact that learners' attitudes and learners' motivation should be treated distinctly, Ellis (1985) noted that motivation and attitude are often indistinct in literature. Despite this, we believe that good knowledge of the learners' reasons for second / foreign language learning and acquisition may clarify all the ambiguities in defining motivation.

It wasn't until 1995 that investigations on students' motivation and attitudes were carried out at the University of Zagreb in Croatia. Vilke-Pinter investigated the attitudes of the veterinary students. The results of her study were published in *Strani jezici* (Vilke-Pinter, 1995; 3-4; 114-122). Bearing in mind the fact that learners' attitudes towards the learning situation affect their degree of success, we have attempted to examine the students' reasons for choosing English as an optional course at the School of Dental Medicine, University of Zagreb.

Objectives

In 1994 The English language became an optional course at the School of Dental Medicine, University of Zagreb. However, it is necessary to point out that freedom of choosing such a course is relative. When choosing among the offered courses, dental students have to decide on two out of the following three optional courses: Sociology of dental medicine, English or German, Sociology and sociology in dentistry. In the ideal world of Emmanuel Kant, freedom goes hand in hand with morality and justice, while in the real world attitudes towards freedom, or non-freedom, are created in order to suit current needs of a society in specific constellations of power. Yet, freedom of choice is closely connected with responsibility.

By analysing responses from dental students we wished to study their attitudes thoroughly more as they are said to affect motivation, which in turn affect SLA. Also, we wanted to find out whether students at the School of Dental Medicine would be interested in following an ESP course throughout their fourth and/or fifth year of study. Finally, our aim was to compare their reasons for choosing English

as an optional course with those of veterinary students.

Subjects and Methods

The questionnaire was completed out by 134 students (90 male and 44 female). They were first and second year dental students who had studied English for 8 years in elementary and high school followed by one year of an ESP course at the School of Dental Medicine in Zagreb.

Our investigation was conducted as a follow-up to the Vilke-Pinter study (Vilke-Pinter, 1995) in which Gardner's methods were used. Despite the fact that Gardner's model has undergone much criticism, according to Mihaljević-Djigunović (1995) it is only his model, that is, his motivation concept for a second / foreign language acquisition, based on empirical studies, formulated explicitly thus enabling researchers to check the results of their findings.

Our questionnaire consisted of statements related to some specific fields. Subjects were required to answer each statement based on the extent it relates to them.

The reasons belonging to the same fields are not arranged in sequence. The questionnaire included the following groups of reasons (orientations):

- I *professional orientation* (possibility to understand written information concerning their profession)
- II *cultural orientation* (interest in foreign culture, literature, films, music)
- III *communicative orientation* (communication with members of other ethnolinguistic groups)
- IV *integrative orientation* (possible integration into an English speaking country)
- V *informative orientation* (possibility of becoming acquainted with different kinds of information)
- VI *educational orientation* (educational reasons)
- VII *specific instrumental orientation*
 - improving grades
 - complying with parents' wishes
 - possibility of studying English throughout the fourth and/or fifth year of study.

Certain groups of reasons have been made operational by the following statements:

I *professional orientation*

- Better knowledge of the English language makes it possible for me to read foreign literature related to my profession.

II *cultural orientation*

A: If I improve my English, I shall be able to read foreign literature written in English.

B: I think a person who cannot understand a text or a film or a song in the original language is deprived of a considerable part of the message it conveys.

III *communicative orientation*

A: Speaking English fluently makes it possible for me to better understand people I meet on my journeys.

B: I would like to correspond in English with people who speak other foreign languages.

IV *integrative orientation*

- I think about the possibility of moving to an English speaking country for a long period of time.

V *informative orientation*

- If I improve my English, it would make it easier for me to use different equipment as well as to work on computers.

VI *educational orientation*

- All educated people speak at least one foreign language.

VII *specific instrumental orientation*

Improving grades

A: I've decided to follow an ESP course at the School of Dental Medicine because it can help me to improve my grades.

Complying with parents' wishes

B: I would not choose to learn English, but my parents want me to.

Apart from the above mentioned statements, the questionnaire also consisted of a statement considering aesthetic evaluation of English, as well as a statement considering the possibility of taking an ESP course throughout the fourth and/or fifth year of study.

C: English is aesthetically pleasing to hear.

D: I would like to take an ESP course throughout the fourth and/or fifth year study.

Subjects expressed their attitudes by means of the following numerical evaluation scale:

1	2	3	4	5	6	7
does not relate to me at all		relates to me to a certain extent			relates to me substantially	

The subjects decided on one statement in the range from 1 to 7, taking into account that the response "statement does not relate to me at all" is marked by 1 or 2, "statement relates to me to a certain extent" by 3, 4 or 5, and "statement relates to me substantially" by 6 or 7. By choosing the numbers from 1 to 7, the subjects expressed their attitudes towards each statement.

The obtained results were processed in the programme Microsoft Excel at the PC DX 486. Finally, we compared the results of our investigation with those obtained by Vilke-Pinter (Vilke-Pinter, 1995).

Results

The results were obtained by calculating the arithmetic means, by evaluating all the statements in the questionnaire (reasons for learning English), their standard deviations and respective variances.

On the basis of the obtained results we formed grade lists, containing the dental students' reasons for choosing English as an optional course at the School of Dental Medicine in Zagreb. They included:

- all the first and second year subjects (Table 1)

For reasons of easier reference, the frequency of responses (1-7) was classified into the following three groups:

- relates to me substantially (responses 6-7)

- relates to me to a certain extent (responses 3-5)
- does not relate to me at all (responses 1-2)

The results grouped in such a way are shown in the following figures:

- all the first and second year subjects (Figure 1)
- all the first year subjects (Figure 2)
- first year female subjects (Figure 3)
- first year male subjects (Figure 4)
- all the second year subjects (Figure 5)
- second year female subjects (Figure 6)
- second year male subjects (Figure 7)

Discussion

The results of the questionnaire completed by the first and second year dental students show that educational orientation is the most important for choosing English as an optional course (Table 1). As many as 80.37% of the subjects consider that such a statement relates to them substantially (Figure 1), i.e. they believe that all well-educated people should know at least one foreign language. The first year subjects (70%) also state that educational orientation is the most important reason for learning English (Figure 2).

Table 1. *Reasons why all the examinees at Zagreb School of Dentistry learn English: a list of statements arranged in order of importance, arithmetic means, standard deviation and variance*

	Orientation	Reason for learning English	Mean value	Standard deviation	Variance
VI	Educational	All educated people speak at least one foreign language	6.10	1.36	1.85
I	Professional	Better knowledge of English makes it possible for me to read foreign literature related to my profession	5.75	1.43	2.04
III A	Communicative	Speaking English fluently makes it possible for me to better understand people I meet on my journeys	5.71	1.33	1.77
V	Informative	If I improve my English, it would make easier for me to use different equipment as well as work on computers	5.67	1.41	1.99
II B	Cultural	I think a person who cannot understand a text or a film or a song in the original language is deprived of a considerable part of the message it conveys	5.13	1.70	2.89
IV	Integrative	I think about the possibility to incorporate into an English speaking country for a long period of time	4.66	1.89	3.57
III B	Communicative	I would like to correspond in English with people who speak other foreign languages	4.53	2.01	1.42
VII D	Instrumental	I would like to follow an ESP course throughout the fourth and/or the fifth year of study	4.25	2.05	4.20
II A	Cultural	If I improve my English, I shall be able to read foreign literature written in English	4.19	1.67	2.79
VII C	Instrumental	English is aesthetically pleasing to hear	3.85	1.82	3.31
VII A	Instrumental	I have decided to follow an ESP course at the School of Dental Medicine because it can help me to improve my grades	2.09	1.68	2.82
VII B	Instrumental	I would not choose to learn English, but my parents want me to	1.22	1.68	2.82

Unlike dental students, first year veterinary students (Vilke-Pinter 1995) believe that the most important reason for learning English is informative orientation (ability to work on computers, being able to understand different instructions, etc.).

Such a difference is understandable when we take into consideration the fact that the majority of veterinary students are young men who have had great interest in informatics since secondary school. First year dental students (80%) also feel enthusiastic about informatics (Figure 3). This could lead us to the conclusion that the informative aspect is one of the main reasons why young men decide to learn English at the School of Dental Medicine. First year female veterinary students share the views their colleagues (Vilke-Pinter 1995). First year female dental students consider communicative orientation is more important (Figure 4). Many first and second year dental students are aware of the need of learn English as a means of advancing professionally (Table 1). However, they do not evaluate professional orientation as the most important. Sixty-six percent of the first year subjects and 65 % of the second year subjects (Figure 2, Figure 5) said that they substantially relate to the professional orientation statement. Comparing the first year dental students with the first year veterinary students, one notes great concordance in ranging the professional orientation is obvious.

The reasons for this could be explained by the known fact in foreign language learning: the older foreign language learner is, the more coherent the objectives of foreign language learning; it is only a question of time when the teachers' objectives meet the learners' need. Of course, the teacher is the one who, at the beginning of the course, must be able to explain the objectives of foreign language learning. Besides, it is commonly believed that the first year students are mainly instrumentally-motivated, which implies great interest in an ESP course. To put it simply, such a course should assume dental texts for dental students. But it does not always have to be that way. The situation could be as follows: a student wishing to study medicine is unable to enrol at the School of Medicine, but manages to enrol at the School of Dental Medicine or the School of Veterinary Science. In such a case, whenever faced with a text dealing with dentistry or veterinary science, he thinks about his failure and be-

comes even more frustrated. One way to incite artificial motivation in such a student could be to encourage him to obtain good exam results.

First and second year students put communicative orientation in the third place of importance, since it gives the possibility of communication with people from other countries (Table 1). It is interesting to note that all the subjects have similar points of view about the form of communication they would like to achieve; speech is given priority over other language skills. On the other hand, among the female dental students (particularly among second year students) there is significant interest in communication through letter-writing (Figure 6). There is a correlation between communication through letter-writing and the possibility of moving an English speaking country. Since the female students show such interest, it is natural that they attempt to develop their writing skill as much as possible in order to attain such a goal. Although these results reflect the level of written skills in dental students, it appears in many ways to be similar to the written skill levels in the Croatian population. The situation is identical in veterinary students. They also highly estimate (third place of importance) the reason relating to communication with foreign language speakers (Vilke-Pinter 1995, Table 1).

Cultural orientation, which relates to the importance of being able to understand an original text (film, music, etc.), is put in the fifth place of importance of reasons for English language learning by all the subjects at the School of Dental Medicine (Table 1). Veterinary students also highly estimated cultural orientation, putting it in the second place of importance. Moreover, male veterinary students gave it the highest importance (Vilke-Pinter 1995). Such a difference could be explained by various socio-psychological factors, the discussion of which is beyond the scope of our research.

All the first year dental subjects/students have similar views on leaving the country and starting a new life in an English speaking country. In general, they do not show particular interest in integrating into an English speaking country (Table 1). All the subjects among the first year veterinary students feel the same way. However, approximately 46% of the second year female dental students would like to live abroad for a longer period of time (Figure 6). Apart from being pragmatic, they have certa-

inly developed a higher level of collective emotional intelligence (Goleman 1995). Showing a sufficient level of self-motivation for accepting obligations and taking responsibility in terms of better time planning, the female students would like to be more successful in business, and think that it could be achieved elsewhere.

In general, the subjects expressed the wish, to continue learning English throughout the fourth and/or fifth year of study (Table 1). Such an interest was shown more in the second year students: 42% of the male students and 46% of the female students (Figure 6 and 7). Since attitudes are formed as a person matures, it seems that the second year students become more aware of the need to continue English language learning, in order to advance in their future profession.

The results show that the subjects are not really interested in reading books written in English (Table 1). The veterinary students feel the same way about book reading; they put cultural orientation in ninth place of importance for learning a foreign language (Vilke-Pinter 1995, Table 1).

The statement on the aesthetic evaluation of English is ranked ninth among the offered reasons (Table 1). According to the results obtained, second year students (41%) estimate the aesthetic aspect of English far higher than first year students (10%), (Figure 2, Figure 5). In 1978, Oller and Perkins established the existence of three factors affecting the validity of questionnaires (after Larsen-Freeman and Long, 1994). One of the factors is the so-called *approval motive*, i.e. giving responses according to the examiner's expectations. The second year subjects most likely unconsciously answered in such a way, so as to win the approval of the examiner. According to the investigation carried out by Vilke-Pinter in 1995, veterinary students thought highly of the aesthetic aspect of English and put it in the relatively high seventh place of importance (Vilke-Pinter 1995, Table 1). These might have been affected by the so-called *self-flattering* factor (Oller and Perkins 1978, after Larsen-Freeman and Long 1994), i.e. the examinees expressed their attitude towards the statement in the way they wished it to be rather than how it really was.

The penultimate statement on the grade list of reasons for learning English is the one expressing the wish to improve grades, which actually means that

choosing English as an optional course was not motivated by reasons typical for students (Table 1, Figure 1-6). Veterinary students estimated the same statement equally (Vilke-Pinter 1995, Table 1).

At the last place on the grade list there is a statement expressing the need to comply with parents' wishes. As many as 94% of the subjects said that this statement did not relate to them at all (Figure 1). The situation is the same among the veterinary students (Vilke-Pinter 1995, Table 1).

Conclusion

The students at the School of Dentistry in Zagreb show considerable interest in continuing learning English at University level. Eighty-six percent of first year students and 62 % of the second year students chose English as the optional course of their own volition.

It can also be said that another 12 % of first year students as well as 10% of second year students chose German, which means that 98% of first year students and 72% of second year students chose a foreign language as one of their optional courses.

From a sociological point of view, it is interesting to note that the percentage of students learning a foreign language drops by almost one fourth in the second year of study. Numerous reasons could be found to explain such a situation; for instance, relative freedom in choosing optional courses, discrepancy between the curriculum and the students' motivation (ESP courses by their nature emphasise the instrumental aspect of motivation). Of course, there are always students who are integratively motivated and therefore do not wish to attend the ESP courses in their second year. On the other hand, upon completion of the first year, students become more mature and the ESP objectives are more clearly defined. Therefore, those students who are not willing to make efforts throughout the second year of the study give up learning English., since they are aware of the fact that they would not be able to meet the course requirements. In addition, there are some intrinsic motives of other courses offered. Finally, we should take into consideration the fact that both attitudes and motivation do change and fluctuate in time and space.

The results of our investigation, based on the questionnaire filled out anonymously, reveal that both in dental and veterinary students there are a few different aspects of orientation. These are: *educational orientation* (enabling students to satisfy some of their personal needs, such as improving their social status, developing cultural tolerance, etc.); *professional orientation* (enabling students to understand written information concerning dental medicine); *communicative orientation* (enabling students to communicate with members of other linguistic groups); *informative orientation* (enabling students to get acquainted with information of different kinds); *cultural orientation* (enabling students to fully understand films, books, etc.). It is interesting that female students estimate the integrative orientation higher than male students, since they wish to spend some time in an English speaking country. The re-

sult of the questionnaire lead us to conclude that the majority of students chose English as the optional course of their own volition.

Comparing the results obtained in our investigation to that one carried out by Vilke-Pinter, it can be concluded that dental students' attitudes and reasons for choosing English do not differ significantly from those of the veterinary students.

Since first and second year students show interest in continuing to learn English throughout fourth and/or fifth year, we feel it would be useful to investigate the reasons why fourth and fifth year students choose English as a course. It also would be a good idea to compare the results in order to get an overall picture of the students' evaluation of reasons for learning English, as well as to spot the differences in their attitudes.